KULLEĠĠ SAN INJAZJU
Skola Sekondarja tal-Ħandaq, ĦAL QORMI
EŻAMIJIET TA' NOFS IS-SENA 2014/2015

Livelli 5-6-7

L-EWWEL SENA | **IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)** | **IL-ĦIN: Sagħtejn**

L-Isem u l-Kunjom: ____ **Il-Klassi:** _______

Istruzzjonijiet lill-istudenti:

1. **Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitluba.**
2. **Ortografija, punteġġjatura, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.**
3. **Meta tlesti, erġa' ara l-karta kollha mill-bidu biex tirranġa xi żbalji li jista' jkollok u timla dak li ħallejt barra.**

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

L-ISKEMA TAL-MARKI *(tikteb xejn hawn taħt)*

Mistoqsija	A	B	Ċ(i)	Ċ(ii)	D(i)	D(ii)	Smigħ	Taħdit	TOTAL
Marki	13	15	12	12	8	20	10	10	100
Marki tal-istudent/a									

KUMMENTI

____

____

____

____

____

____

____

IS-SILTA TAL-FEHIM MILL-QARI

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet:

David kien tifel imqareb u ġellied. "Lili ħadd ma jagħmilli bżieq fuq imnieħri," kien jirraġuna. "Jekk ittini daqqa, jiena ntik tnejn, ħalli darb'oħra ma teħodhiex kontrija." (*par 1)*

Għalhekk ma tantx kellu ħbieb. Ħadd ma kien ikellmu jew joqgħod miegħu. *(par 2)*

Imma Nicholas kien il-maqlub ta' David. Kellu qalbu tad-deheb, dejjem imdawwar bil-ħbieb u kulħadd kien iħobbu. Kulħadd, ħlief Mark. *(par 3)*

Xi darba Mark kien ħabib ta' Nicholas. Iżda waqt logħba futbol, kif Nicholas kien se jiskorja, Mark resaq minn warajh, ġibdu mill-flokk u tajjarlu l-ballun. Nicholas tilef iċ-ċans li jiskorja f'partita li kienet importanti ħafna. Ir-referì ma ndunax bil-fawl u ħalla l-logħob għaddej. B'hekk rebaħ it-tim ta' Mark. Nicholas ħadha bi kbira u qatt aktar ma ried ikellem lil Mark. *(par 4)*

Meta Mark ra li Nicholas ma riedx ikellmu, beda jgħir għalih. Beda jxewwex lil kulħadd kontra Nicholas u jwaqqgħu għaċ-ċajt. Nicholas tilef ħafna mill-ħbieb li kellu għax emmnu l-gideb ta' Mark. Spiċċa mwarrab minn kulħadd. *(par 5)*

Nicholas ftakar f'David. It-tnejn kienu mdejqin għax tilfu l-ħbieb. Filwaqt li David tilifhom għax kien kattiv, Nicholas qatt ma għamel deni lil ħadd. Ġralu hekk minħabba Mark. Nicholas induna li bniedem wieħed jista' jagħmillek ħajtek infern. *(par 6)*

Għalhekk, jekk trid li tgħix kuntent, tagħmilx għedewwa. Għandna nieħdu ħsieb lil xulxin u napprezzaw lil dawk ta' madwarna għax min ikun sab ħabib, ikun sab teżor! *(par 7)*

A. IL-FEHIM MILL-QARI **(13-il marka)**

1. Min kien David?

____

____ (marka)

2. X'kien jagħmel David lil min itih daqqa waħda?

____

____ (marka)

3. Minflok ***'lili ħadd ma jagħmilli bżieq fuq imnieħri'*** nistgħu niktbu ____________________

____ (marka)

4. Xi tfisser ***'Kellu qalbu tad-deheb'*****?**

a. kien kattiv ħafna ☐

b. qalb li tiswa ħafna flus ☐

ċ. iħobb jgħin lil kulħadd ☐ (marka)

5. Agħżel it-tajba:

a. Nicholas kien tifel imqareb. ☐

b. David kien ġellied. ☐

ċ. Nicholas skorja waqt il-logħba. ☐ (marka)

6. Għaliex Mark ġibed lil Nicholas mill-flokk u tajjarlu l-ballun?

____

____ (marka)

7. Min ħalla l-logħob għaddej?

____(marka)

8. Nicholas ma baqax ħabib ma' Mark għax:

a. Mark tajjarlu l-ballun. ☐

b. Mark ġibdu mill-flokk. ☐

ċ. minħabba Mark, Nicholas tilef iċ-ċans li jiskorja f'logħba importanti. ☐

(marka)

9. Liema tim rebaħ il-logħba?

____

(marka)

10. X'għamel Mark meta ra li Nicholas ma riedx ikellmu iżjed?

____

(marka)

11. Xi ġralu Nicholas minħabba l-gideb ta' Mark?

____

(marka)

12. Għaliex Nicholas u David kienu mdejqin?

____

(marka)

13. Għaliex għandna nħobbu lill-ħbieb tagħna?

____

____(marka)

B. IL-GRAMMATIKA (15-il marka)

Aqra dan il-paragrafu u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Linja tal-ajru Olandiża impjegat <u>ġeru</u> li jġib l-isem ta' Sherlock, biex jgħinha tidentifika l-passiġġieri li jkunu ħallew xi oġġett warajhom fuq l-ajruplan. Sherlock, li ġeneralment jilbes <u>uniformi</u> blu, ixomm l-oġġetti u wara jmur ifittex lis-sidien tagħhom fl-ajruport. Il-kelb jidher jiġri fl-ajruport b'mowbajls, b'pupi u anke *bi ċwievet.* Sherlock ingħata t-taħriġ <u>meħtieġ</u> u issa tista' tgħid li sar l-istilla tal-ajruport, bi klijenti jieħdu <u>stessi</u> miegħu kull ħin u kull mument.

(Silta adattata mis-sit newsbook.com.mt)

1. Ikteb il-kliem <u>b'linja taħtu</u> wara xulxin skont l-ordni alfabetika.

______________ ______________ ______________ ______________ (4 marki)

2. Mill-paragrafu sib kelma li **tibda**:

a. b'konsonanta xemxija: ____________________ (marka)

b. b'konsonanta qamrija: ____________________ (marka)

ċ. b'vokali ____________________ (marka)

3. Imla l-vojt **bl-artiklu**:

Dan ___ ġeru jismu Sherlock. Għalkemm huwa daqsxejn ta' annimal jaf jagħmel ___ xogħol tiegħu veru sewwa. ___ ħin kollu għassa biex jara li jkun hemm ___ sigurtà fl-ajruport.

(4 marki)

4. Imla v-vojt billi tikteb il-**Mamma** jew l-**Għerq** ta' dawn il-verbi. *(4 marki)*

IL-VERB	IL-MAMMA	L-GĦERQ
jilbes		l-b-s
ixomm	xamm	
jiġri		ġ-r-j
tista'	seta'	

Ċ(i) IL-LETTERATURA: IL-POEŻIJA - Nadriet 1 ta' Tarċisju Zarb (12-il marka)

Din hija silta mill-poeżija **San Franġisk u l-Gamiem** ta' **Ġużè Delia**

Kellu f'idu, miġbura magħluqa
Ġewwa qafas, xi ftit gamimiet,
Rixhom sbejjaħ u griżi u melliesi
Ħars'thom ħelwa, bħal mewġ fil-qaliet.

1. Imla l-vojt bil-kelma t-tajba mill-kaxxi t'hawn taħt:

jeħles	**Franġisk**	**melliesi**
qafas	**griż**	**sbejjaħ**
ħelwa	**gamiem**	**dar**

a. F'idejh it-tifel kellu ______________________________.

b. Fil-qafas kellu xi ftit ______________________________.

ċ. Rixhom kien ____________________ , ____________________ u ____________________.

d. Kellhom ħarsa ______________________.

e. San ____________________ qallu biex ______________________ lill-gamiem.

f. It-tifel fetaħ il-qafas u l-gamiem __________________ ma' San Franġisk.

(marka l-waħda = 9 marki)

2. Agħżel it-tweġiba t-tajba billi timmarka **X** fil-kaxxa. (marka l-waħda = 3 marki)

i.	Fil-poeżija **Il-Ħolma t'Alla ta' Anton Buttigieg,** il-poeta:		**a.** jqabbel lil Alla ma' artist.
			b. jqabbel lil Alla ma' ħamiema.
			ċ. jqabbel lil Alla ma' salib.
ii.	Fil-poeżija **Il-Bikja tal-Buskett ta' Oliver Friggieri,** il-poeta:		**a.** jgħid li l-Buskett qisu ġnien.
			b. jgħid li l-Buskett qisu ġenna.
			ċ. jgħid li l-Buskett qisu għalqa.
iii.	Fil-poeżija **Tifħira lil Malta, ta' Ġan Anton Vassallo** l-poeta jgħid:		**a.** Malta għandha l-itjeb ġbejniet.
			b. Malta għandha l-itjeb ħalib.
			ċ. Malta għandha l-itjeb għasel.

Ċ(ii) IL-LETTERATURA: IL-PROŻA - Zito Zandarell ta' Carmel G. Cauchi (12-il marka)

A. Immarka b'ċirku skont jekk hux Veru jew Falz.

1.	L-ewwel darba li t-tfal raw lil Zito, kien moħbi ġewwa ħajt.	**Veru**	**Falz**
2.	Zito fejjaq sieq il-mamà u minn idu ħareġ dawl aħdar.	**Veru**	**Falz**
3.	Salvina ħasbet li Zito kien Taljan.	**Veru**	**Falz**
4.	Hector Brincat kien wieħed mill-*bullies* tal-iskola.	**Veru**	**Falz**
5.	Is-Sur Vassallo kellu tifla jisimha Katya.	**Veru**	**Falz**
6.	Katya kienet truxa.	**Veru**	**Falz**

(6 marki)

B. Poġġi l-ismijiet li jidhru hawn taħt fil-vojt provdut. Xi wħud minnhom ma jintużawx.

1.	il-papà ta' Stefan	
2.	oħt Zito	
3.	mara sindikajra u seksieka li ħasbet li Zito huwa Ingliż.	
4.	omm it-tifel li kien se jaqa' minn fuq il-bejt	
5.	l-għalliem tal-isport ta' Zito	
6.	ħabiba ta' Melissa, oħt Stefan	

Lorella	**is-Sur Vassallo**	**Daffodil**	**Spikey**	**Salvina**
Melissa	**Paul**	**Charlene**	**Doris**	**Zambra**

(6 marki)

D(i) IL-KITBA FUNZJONALI (8 marki)

Ser niktbu ittra ta' madwar **50 kelma**. Uża l-kliem li għandek fil-kaxxa u ikteb ittra lil sid ir-restorant bl-ilmenti tiegħek għaliex nhar il-Ħadd li għadda mort tiekol f'dan ir-restorant mal-familja tiegħek iżda ħriġt iddiżappunt/a mill-ikel u mis-servizz.

Xi punti li tista' tuża: domtu tistennew għal mejda – wejter dam biex ħa l-ordni – l-ikel dam biex ġie – ikel mhux imsajjar sew – wejter mhux edukat – post mhux nadif – kont għoli

Merħba,
Triq il-Ħamiem l-Abjad,
Birżebbuġa.

Ikel Tajjeb,
Triq il-Baħar l-Imqalleb,
Wied il-Għajn.

____

Sur/Sinjura ________________________,

Dejjem tiegħek,

____

D(ii) IL-KOMPONIMENT **(20 marka)**

Aqta' linja taħt **<u>wieħed</u>** mit-titli li jolqtok u ikteb komponiment ta' madwar **150** kelma fuq karta separata.

1. **Kien is-Sibt filgħaxija meta sibt ruħi waħdi d-dar u f'daqqa waħda nqata' d-dawl! Kompli din l-istorja...** *(Għaliex kont waħdek id-dar? X'kont qed tagħmel? X'għamilt kif inqata' d-dawl? X'ġara waqt li kont bla dawl: smajt ħoss ġej minn fuq il-bejt/ħabbat il-bieb/waqajt u weġġajt, meta u kif ġie lura d-dawl? X'għamilt kif ġie d-dawl?)*

2. **Ilbieraħ rajt film li tassew għoġobni u ser nissuġġerih lil sħabi kollha tal-klassi** (*mara tgħix waħidha, idoqq it-telefown f'nofs ta' lejl, ħallelin, rapport lill-pulizija, sewqan eċċessiv, sparar, arrest*).

3. **Dakinhar indunajt li Toni kien ħabib / Tonia kienet ħabiba tiegħi tassew. Ikteb l-istorja.** *(Min hu Toni/ hi Tonia? Daqsek, ikbar jew iżgħar minnek? Tmorru skola flimkien? Kif iltqajtu u sirtu ħbieb? X'jogħġbok l-iktar f'din il-persuna? X'għamlet miegħek din il-persuna biex indunajt li hu ħabib/hi ħabiba tassew? X'tip ta' għajnuna tak/tatek? Xi parir tajjeb? Qabeż/qabżet għalik ma' xi ħadd? Tkellmet favur tiegħek?)*

PJAN TAL-KOMPONIMENT: Spazju biex tagħmel il-pjan tal-kitba tiegħek.